

[Oluf Pedersen.]

røver landbruget, og det synes jeg ikke der kan ske nogen skade ved. Det er ganske givet, at hvis man gennemfører aktieselskabsformen, vil dyrkningen af jorden blive meget mere upersonlig, og jeg vil da også mene, at det ærede medlem hr. Søren Andersen i virkeligheden slet ikke er tilhænger af aktieselskaber. Jeg tror ikke, det ærede medlem ønsker, at danske bøndergårde og husmandsbrug skal blive til aktieselskaber, hvor de, der dyrker jorden, måske kan blive direktører. Det synes jeg da ikke er tiltalende. Må vi dog ikke bede om at beholde de uafhængige danske bønder, som er en så god og vigtig bestanddel af det danske samfund. Jeg tror, man skal beholde en ejendomsform, hvor det er dyrkerne, der ejer jorden. Skulle det endelig blive nødvendigt, kunne man da lave et interessentskab. Hvis det var arvingerne, der skulle overtage jorden, og der var vanskeligheder under de gældende forhold, ville et interessentskab alligevel i højere grad give et personligt ansvar end et aktieselskab.

Dertil kommer, at hvis man gik over til aktieselskabsformen, ville man antagelig derved drive jordprisen op, og på dette punkt møder vi sikkert den moderne venstremand som jordsælgerens repræsentant, men jo højere priser man får for jorden, des værre er det jo for de unge. Det er det karakteristiske ved forholdet i dag, at man hører landbruget klage over de økonomiske vilkår, samtidig med at prisen for landbrugsejendomme er steget til det dobbelte.

Det er ganske givet, at der her er et misforhold, som står i forbindelse med, at man har fået de store omkostninger. Havde man i stedet for lagt større byrder på jorden, var salgspriserne på jorden blevet lavere, men samtidig var omkostningerne blevet mindre, og det havde været til gavn for det arbejdende landbrug og ikke for jordsælgeren, som åbenbart er den kæledægge, venstre nu har fået. Det er helt forkert og i strid med god, gammel venstrepolitik. Det er ved at blive sådan, at venstre nu på alle områder og også på dette er gået i lære hos de konservative, og det tror jeg ikke de skulle have gjort. Jeg er så ganske sikker på, at hvis man ville gå over til aktieselskabsformen i

dansk landbrug, ville det være en stor ulykke. Jeg synes, man må advare herimod. Man kan godt sige — det er jo rigtigt — at man ikke hidtil har haft aktieselskabsformen i landbruget, men på grund af de fejltagelser, man har begået i dansk politik, risikerer man at få den. Der skal ske to ting, for det første, at man ikke indfører aktieselskabsformen i landbruget, og for det andet, at man i stedet prøver at finde en helt anden løsning på sagen.

Jeg må anbefale de ændringsforslag, der er stillet af ministeren og tiltrådt af udvalgets flertal, og fraråde at stemme for venstres og de konservatives ændringsforslag.

Til sidst vil jeg gerne nævne et punkt, som jeg synes er uklart i lovforslaget. Det gælder den adgang, som man giver visse institutioner til at sælge jorden, men beholde visse fordele ved jordbesiddelsen, idet de kan gøre den afgift, der skal svares, konjunkturbestemt, eller hvad man vil, jfr. § 4, stk. 2, og man overlader til administrationen at bestemme i disse tilfælde. Jeg går ud fra, at det ikke er meningen, at staten herved fraskriver sig sin ret til den samfundsskabte jordrente. Det vil jeg gerne bede den fungerende landbrugsminister bekræfte.

Jeg har ikke noget imod, at sælgeren i nogen grad får den samme sikkerhed, som jordejeren har i dag, det vil sige den gevinst, som jordejeren kan opnå ved salg, men derimod vil jeg vende mig imod, at man vil give disse institutioner den samfundsskabte værdistigning, som jordejeren ikke får lov at beholde, men som han kommer til at betale, hvis man ellers vedtager en fornuftig lovgivning. Jeg vil gerne bede ministeren bekræfte, at det må være sådan, at disse institutioner ikke har fået lov til at berøve samfundet den værdistigning, som naturligt tilfalder samfundet. Altså, bestemmelsen er uklar, ikke sandt? Derfor vil jeg gerne have dette punkt klaret. Jeg går ud fra, at det ikke er meningen at gennemføre en lovgivning, der hindrer, at den jord, som bliver solgt på de i § 4, stk. 1, nævnte vilkår, skal betale samme grundskyld som anden jord fremover.

Indenrigsministeren (Carl Petersen): Må jeg på landbrugsministerens vegne — land